

Dijital Çağ Uçurumu

Yazarlar: Danijela Birt, Jadranka Brkić-Vejmelka, Ines Cvitković Kalanjoš,

Dijitalleşmedeki yaş farklarını karşılaştırmak, dünyada ve hatta Avrupa'da farklılık gösteriyor. Örneğin, araştırmalar yaşlı Avrupalıların interneti Amerikalı meslektaşlarına göre daha az kullandığını gösterdi. Benzer şekilde, Doğu ve Güney Avrupa'ya kıyasla batı ve kuzey Avrupa arasında bir fark vardır; ikincisi dijital hizmetleri daha az kullanır. Her ülke, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yayılmasını destekleyen ve nerede olurlarsa olsunlar vatandaşlara bilgi edinme hakkı tanıyan yasa ve yönetmelikler çıkarmalıdır. Dijital eşitsizliğin üstesinden gelmenin sosyal bir yönü olarak, yeni teknolojilerin kullanımında beceri kazanma ihtiyacı konusunda farkındalık arttırılmalı ve yaşlılar gibi savunmasız gruplar yeni teknolojilerin kullanımı konusunda teşvik edilmelidir.

Bu nedenle, kullanıcıların demografik resmini, yani yaşlarını, cinsiyetlerini, ikamet yerlerini, eğitim düzeylerini ve gelirlerini dikkate almak için dijital teknolojilerle ilgili giderek daha fazla araştırma yapılmaktadır. Tüm bu kategorilerin dijital bölünmeyi yani eşitsizlikleri etkilediğine inanılmaktadır.

Dijital eşitsizliği etkileyen kilit faktörlerden biri, kişinin yeni teknolojileri kullanma becerisine sahip olup olmadığıdır. Schaarschmidt ve arkadaşları (2012), yaş farklılıklarına ve belirli bir yenilikçi dijital kültür edinmenin anlamına ve çoğunlukla genç insanların ilgili eğitim faaliyetlerine odaklandı. Yazar Van Dijk, en önemli becerileri şöyle vurgular: operasyonel, resmi, bilgi, iletişim, yaratıcı ve stratejik beceriler ve bunların yanında dijital eşitsizliği belirtilen becerilere sahip olma farkı olarak tanımlar. Ayrıca, Dijk metninde dijital eşitsizliğin çeşitli düzeylerinden şu şekilde bahseder: dijital teknolojilere erişim, dijital teknolojileri kullanma becerileri ve teknolojilerin bağımsız kullanımı. (Van Dijk, 2014, S. 140).

Konuyu genç-yaşlı ilişkisi olarak düşünürsek, fazla basite indiriyoruz. Dijital araçların kullanımı çeşitli faktörlerden etkilenir: cinsiyet, sosyo-ekonomik çevre, eğitim düzeyi ve konum (kır-kent). Ağların, bağlantıların ve bilgisayarların mevcudiyeti, çevrenin yaratılması, popülasyonun duyarlı hale getirilmesi ve teşvikler, tüm bunlar kullanım motivasyonu kadar önemlidir. Bu nedenle (kurslar ve seminerler yoluyla) yaşlılara yaygın eğitim ve öğretim genel uygulamalardır. Dernekler veya diğer kurumlar tarafından düzenlenen ücretsiz bilgisayar kullanım kursları buna örnek olabilir (olası bir örnek Zadar Şehir Kütüphanesidir).

En son dijital bilgilere sahip olmayan birçok yaşlı geride kalma riskiyle karşı karşıyadır. Özellikle COVID-19 sırasında bazı örnekler var: Mobil ödeme kurmamış ve hizmet merkezinde kayıp bir şekilde yalnız bırakılan bir kadın. Başka bir vakada, telefonu olmayan yaşlı bir Çinli

adamdan, tüm halka açık yerlerde kullanılan uygulama aracılığıyla sürücüye sağlık durumu kodunu gösterememesi üzerine otobüsten inmesi istendi. Bu olaylar, yaşlılar için büyüyen dijital uçurumun açık bir hatırlatıcısıdır (<https://bigthink.com/the-present/digital-divide-age-gap>).

Avrupa, Çin ve gelişmiş dünyadaki yaşlanan nüfus göz önüne alındığında, dijital uçurum belirgin bir sorundur. Dijitalleşmenin dünya çapındaki gelişimi göz önüne alındığında, birinin teknoloji için “çok yaşlı” olduğunu veya teknolojinin sadece “gençler için” olduğunu söylemek adil veya arzu edilir değildir. Küresel olarak, teknoloji şirketleri yaşlıları eğitmeye çalışıyor ve onlara dijital ödemelerin nasıl yapılacağı konusunda mağaza içi destek veriyor. İleri teknolojiler, yaşam kalitelerini iyileştirmek amacıyla, örneğin Davos Gündemi 2021 gibi, yaşlılar göz önünde bulundurularak özel olarak uyarlanmaktadır.

Dimić-Vrkić'e (2014) göre, yeni teknolojiler çok hızlı bir şekilde değişip birbirini tamamlarken gençlerin eğitimine sürekli yatırım yapılması gerektiğinin farkında olmalıyız, diğer yandan tüm bu bölünmeleri azaltmak için nesiller arası daha fazla dayanışma ihtiyacı konusunda farkındalık yaratmalıyız (Dimić-Vrkić, 2014, S. 421).

Dijital hizmetleri kullanmada kuşak farkı var çünkü genç kuşaklar yeni teknolojiyi kullanmaya daha açık ama aynı zamanda kişinin eğitim ve kültürel sermayesine bağlı. Dijital eşitsizlik azaldıkça sosyal eşitsizlik de azalır. (Kristofić, 2007).

Kaynakça:

Dimić- Vrkić, J. (2014). Problem digitalne podjele. *Napredak*. S. 419-433.

Krištofić, B. (2007). „Digitalna nejednakost“. *Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*. 45(2), S. 165-182.

Schaarschmidt, N.; Dietsch, S. & Köhler, T., (2012): Mind the gap! High School students' attitudes toward computer-based learning; In: Bogazici University (Hrsg.). *Proceedings of the 11th International Conference on Information Technology Based Higher Education and Training ITHET 2012*. Istanbul.

Van Dijk, J. (2014). *Digital skills: Unlocking the Information Society*. New York: Palgrave Macmillan.